

Rastlinski pripravki za gnojenje in zaščito rastlin

Ko se na vrtu pojavi potreba po dodatnem gnojenju ali pa se pojavijo škodljivci, navadno stopimo do prve trgovine z zaščitnimi sredstvi in gnojili in nabavimo, kar potrebujemo. Včasih se je kar težko odločiti, kaj kupiti, ker vsi proizvajalci hvalijo svoje izdelke kot daleč najboljše. Za nas je najbolj pomembno to, da izberemo pripravek, ki je dovoljen pri ekološkem načinu vrtnarjenja in ne zastruplja našega vrta, pridelkov in celotne okolice.

Še bolje je, da si pripravke izdelamo sami. Na našem vrtu, še bolj pa v njegovi okolici, že malo v »divjini«, raste veliko koristnih rastlin, iz katerih si lahko na enostaven način izdelamo pripravke, s katerimi lahko vrtnine gnojimo in lajšamo težave ob napadih različnih škodljivcev. Oglejmo si načine za pripravo in katere rastline nam lahko pri tem pomagajo.

Rastlinske pripravke delamo na štiri glavne načine, ki se med seboj razlikujejo po trajanju postopka in temperaturi vode, ki jo uporabimo, pa tudi po tem, kako »močni« so, ali lahko uporabimo nerazredčene, ali je obvezno redčenje, ker koncentrirani lahko škodijo rastlini. Voda naj po možnosti ne bo iz vodovoda, uporabimo deževnico. Posoda, v kateri delamo pripravek, mora biti plastična, izogibajmo se kovinskih posod.

Načini priprave preparatov:

Hladni izvleček	Rastline namakamo v hladni vodi 24-48 ur, ne sme se peniti (pustimo v hladnem prostoru), precedimo	Pri uporabi navadno ne redčimo
Brozga	Rastline namakamo v vodi 24 ur, nato kuhamo 30 minut na majhnem ognju, ohladimo in precedimo.	Pri uporabi redčimo
Prevrelka	Rastline namakamo v vodi, v toplem prostoru, vsak dan premešamo, da dodajamo zrak; ko se preneha peniti in rastline potonejo na dno posode, pripravek precedimo.	Pri uporabi redčimo
Čaj	Sesekljane rastline prelijemo z vrelo vodo, pokrijemo in počakamo vsaj 15-20 minut (najbolje toliko časa, da se ohladi), na koncu precedimo	Pri uporabi ne redčimo

Spodaj so recepti za nekaj uporabnih pripravkov, ki jih lahko izdelate iz rastlin v vaši okolici. Časi priprave so v zgornji tabeli, spodaj so navedene samo potrebne količine.

KOPRIVA			
Hladni izvleček	1 kg svežih kopriv prelijemo z 10 l vode	Ne redčimo! Uporabljamo za škropljenje po listih	Večamo odpornost rastline, odganjamo uši
Brozga	1 kg svežih kopriv prelijemo z 10 l vode	Redčimo 1:5, zalivamo ali škropimo po listih rastline	Večamo odpornost rastline, odganjamo uši
Prevrelka	1 kg svežih kopriv prelijemo z 10 l vode	Redčimo 1:10, zalivamo po tleh (gnojenje) FIŽOL GRAH ČEBULA ČESEN NE!!!	Močno gnojilo z dušikom, kalijem in kalcijem; krepimo odpornost, preganjamo uši
REGRAT			
Prevrelka	2 kg svežih listov in cvetov prelijemo z 10 l vode	Škropimo z nerazredčenim pripravkom po odraslih rastlinah (pri sadikah redčimo 1:5)	Krepi odpornost rastlin, rastline so čvrstjše, boljša kakovost plodov
GABEZ			
Prevrelka	1 kg sveže rastline prelijemo z 10 l vode	Redčimo 1:10, zalivamo po tleh	Kalijevo gnojilo, vsebuje tudi dušik; krepiti odpornost rastlin, lahko združimo s koprivno prevrelko

<p>NJIVSKA PRESLICA</p>			
<p>Brozga</p>	<p>1,5 kg sveže rastline prelijemo z 10 l vode</p>	<p>Redčimo 1:5 in škropimo po listih</p>	<p>Pomaga pri pepelasti plesni, v času težav škropimo na 3-5 dni, zmanjša število pršic in uši</p>
<p>Hladni izvleček</p>	<p>1,5 kg sveže rastline prelijemo z 10 l vode</p>	<p>Redčimo 1:3</p>	<p>Pomaga pri pepelasti plesni, v času težav škropimo na 3-5 dni, zmanjša število pršic in uši</p>
<p>Prevrelka</p>	<p>1,5 kg sveže rastline prelijemo z 10 l vode</p>	<p>Za preventivo pri zdravih rastlinah redčimo 1:3, za bolne in manjše rastline redčimo 1:5. Zalivamo po tleh in škropimo po rastlinah. Po tleh zalijemo največ 3x na leto.</p>	<p>Deluje na pepelaste plesni, v času težav škropimo na 3-5 dni, zmanjša število pršic in uši</p>
<p>BEZEG</p>			
<p>Zastirka</p>	<p>Deli vej, listi, cvetovi</p>	<p>Porazdelimo okrog rastlin, redno menjamo</p>	<p>Odvrača polže</p>
<p>Prevrelka</p>	<p>1 kg svežih listov, poganjkov in cvetov prelijemo z 10 l vode</p>	<p>Vlivamo v rove voluharjev; zalivamo okolico ogroženih rastlin, da zasmradimo korenine</p>	<p>Preganjamo voluharje</p>
		<p>Redčimo 1:5 in škropimo po listih rastlin</p>	<p>Deluje na glivice in plesni (solatno, krompirjevo, čebulno...)</p>

KAPUCINKA			
Posajena ob rastlinah			Zmanjšuje število strun v zemlji
Vroči izvleček	Sveže poganjke in cvetove prelijemo z vrelo vodo, da so pokriti, pustimo stati 3 ure, stisnemo in precedimo	Ne redčimo	Deluje proti koloradskemu hrošču, bolhačem, gosenicam
RABARBARA			
Brozga	1 kg zelenih listov namočimo v 5 l vode in kuhamo 30 minut	Ohladimo, uporabljamo nerazredčeno	Deluje na škodljive muhe, gosenice, uši...
Zastirka		Porazdelimo okrog rastlin	Odvrača polže, uši, bolhače
PRAPROT			
Zastirka	Suha ali sveža	Porazdelimo okrog rastlin	Odvrača polže
KAMILICA			
Čaj	Pest suhih kamilic prelijemo z 1 l vrele vode, pustimo stati 15 minut, precedimo, ohladimo	Ne redčimo, škropimo rastline	Proti glivičnim boleznim (glive plesnivke)

Hladni izvleček	Pest suhih kamilic prelijemo z 1 l vode, pustimo namočeno 24 ur	Redčimo 1:5	Škropimo preventivno, proti glivičnim boleznim (glive plesnivke)
-----------------	---	-------------	--

Drugi pripravki

MLEKO	Sveže, nepasterizirano mleko	Redčimo v razmerju 1:1	Deluje na glive plesnivke, zavira razmnoževanje virusov, vsebuje veliko kalcija
	Domače, polnomastno mleko	Redčimo v razmerju 3:7	
SODA BIKARBONA	1 žlica sode, 2,5 žlic rast. olja, 4 l tople vode zmešamo, dodamo kapljico detergenta za posodo	Ne redčimo	Deluje proti glivičnim boleznim, ušem, pepelasti in pravi plesni
CIMET	2 žlici cimeta, 2 žlici detergenta za posodo, 2 žlici rast.olja vmešamo v 5 l vode	Ne redčimo	Preganja različne žuželke, redno zalivamo po gnezdih mravelj
ČILI	2 žlici mletega čilija in 1 l vode zmešamo z nekaj kapljicami detergenta	Ne redčimo, škropimo okoli ogroženih rastlin	Deluje proti polžem in škodljivim žuželkam

Marjana Kajzer Nagode

mentorica na Učnem vrtu MOL
vrt@isaznanje.si